

«Մինչև հիմի գնացողները Սուլթանարաղի շրջանի հայ գիւղերից էին եւ Թաւրիզից, իսկ վաղուանի սկսում է նաեւ Թեհրանից. մօտ 7-800 հոգի, առաջին կարաւանը, վաղը, 11 օգոստոս, երեկոյեան ժամը 4-ին պիտի թողնէ Թեհրանը, իսկ երկրորդ խումբը՝ միւս օրը: Այսօր 20 ընտանիք իրենց սեփական բեռնատար մեքենաներով, ահադին պաշարով ճամբայ ելան. մեքենաները ղեկեցիկ ներկել եւ զարդարել էին, կարնիվալի տպաւորութիւն թողեց: Երբ քաղաքի զլխաւոր փողոցներից իրար կտեւից, շարան-շարան անցան, հոծ բազմութիւնը իրենց բարի ճանապարհ մաղթեց: Գնացին Թաւրիզ, որտեղից եւ պիտի Երեւան անցնին:

«Հայրենիք» Թեհրանէն ստացած է Օգոստոս 10 թուակիր նամակ մը, որ հետեւեալ վառ գոյներով կը նկարագրէ պարսկահայերու մէջ ծայր տուած ներդաղթի շարժումը:

«Վաղուան եւ միւս օրուան գր-

նացողների մեծամասնութիւնը իրենց սեփական միջոցներով են գնում. մեծք էլ վաղը ճաշից յետոյ ժամը 3-ին պիտի գնանք երկաթուղու կայարանը՝ իրենց ճամբայ գնելու:

«Երբ Սուլթանարաղի հայ գիւղացիների Ա. կարաւանը երկաթուղով այստեղ հասաւ Թաւրիզի վրայով Երեւան գնալու համար, կայարանը եւ շրջակայքը լիքն էր բազմութեամբ: Կայարանում տեղ ունենալու համար՝ շատերը 24 ժամ առաջ էին եկել, իրենց հետ վերցնելով գնացողների համար բազմաթիւ նուէրներ, ինչպէս եւ իրենց համար ուտելիք: Կայարանը եւ շրջապատը պաշտահանդէսի էր վերածուած: Գիշերուան ժամը 4-ին կտուաչարը հասաւ. ժողովուրդը երգ-նուագով եւ պարով բնդատաջեց կառաչարին. գնացողներին ընթրիք տալուց յետոյ, որը 2 ժամտեւեց, նորից երգ ու պարով ճամբայ գրեց:

«Ժողովուրդի մէջ ուժեղ ողբւորութիւն է տիրում ամէն տեղ, տնում, փողոցում այդ մասին են խօսում: Իրանեան մամուլը եւս ամէն օր գրում է եւ յաճախ յաւելուածներ հրատարակում «20,000 Հայերի ներգաղթը», «Հայրենիք են գնում» եւ այլն վերնագրերով: Անվերջ լսում եւս այսինչը գնաց, այնինչը գնում է:

«Կալաղարը (Թեհրանի զլխաւոր փողոցում) լիքն է գնող հայ բազմութեամբ. անվերջ տեսնում ես կանայք՝ կապոցները թեւերի տակ, շուկայից փաթոթներով կտոր, կօշիկ, ուտելիք եւ այլն գնած: Արտակարգ ետուղեւ է ստեղծուել. նպարեղէնը այս քանի օրը թանգացաւ, յատկապէս իւր կարագը. ամէն մի գնացող աշխատում է որքան որ կարող է շատ նպարեղէն եւ հազնելիք տանել: Պարկերով բրինձ լիք տանել: Պարկերով բրինձ, օճառ, շաքար եւ այլ ուտելիքներ, փութերով իւր (իւրաքանչիւրը 40-50 Փունտ) են տանում հեաները: Օրինակի համար Գ. ընտանիքը, որ 8 հոգուց է բաղկացած, 20 փութ իւր է գնել, 3 պարկ շաքար, 10 պարկ բրինձ եւ 5 պարկ զանազան ուտելիքներ (պարկը 70 Փունտ): Տան կարտախները, ուտեստեղէնը եւ հազնելիքները բեռքրին իրենց նոր գնած բեռնատար մեքենայի վրայ եւ իրենք էլ մարդատար մեքենայով — Հայաստանի համար նուէր գնած — ճամբայ ելան:

Երկրորդ խումբը եւս 15-20 օրից ճամբայ կ'ընկնի:»